

(א) ז'ל לעשות, (ב) (ג) וס נוסחאות שלל היה כחוס לפניהם כן ר' יהודה עד לפנות לבנו השניע הסכס אולא דכפר שמחת הרגל שמלל כן פ"ט של קף וזה א"ש מוספות ד"ה והניחו, (א) [לעיל יד. וי"ן, (ד) שס: ז"ו; (ה) תענית כה: ר"ה כג. כ"ג פ"ו; (ו) [תוספתא פ"ב ה"א], (ז) [שבת כ"ט: וס"ן, (ח) [לקמן מ"ג], (ט) פרה פ"ב מ"א, (י) שס פ"ו מ"א, (כ) ר"מ, (ל) גל טעמיה כ"ג, (מ) וי"ט מוספות וחסם כד. ד"ה האל רלפס],

לא מלא אחד מד' מינין הללו יהא יושב וצטל. מסוכה נמלא זה קל והד"ן היה מלמד חומר ממחלתו כדדרשת מה לולב הקל שאינו טהב צלילות כבימים יש בו חומר זה שאינו טהב אלא כד' מינין סוכה חמורה שנוהגת צלילות כו': עלי זיה ועלי עץ שמן. לאו ד' מינין מיניה: ור"י סבר הנך דלפנוס ועלי הדס ועלי תמריו ועלי עץ עזוב לסכך ופסן מסכין בנסרים. ול"ג של ארו וניה נמי דהני נסרים מאחד מד' מינה הם מיהו מעיקרא דדיקלא מינה אלמלא לר"י סבד ועיקרא דדיקלא כשרין לאגדו של לולב דאי לאו הכי הו' להו כמין אחר דהא לר"י אין סוכה אלא בהכשר לולב מק"ו: פרה בנסרים של ארו גרסינן הכא: 'מיני ארוזים הס. והסך מד מינייהו במסכת ר"ה (דף כג.): זיקרי ירושלים. מוככדי ירושלים העשירים: זמינו אוגדן אוסו גלמטה. נמלא אגד העליון לנוי בעלמא ולא להכשיר מנהיה לפיך אינו תוספת לעבור על צל תוסף: מגדלי הושענא. אוגדי הלוצים לשון גדילין. ולשון הש"ס לומר לכל אומן דבצר לשון זה כגון הך דבצרבן מקסין (מו"ק דף י"א). למגדלי אברהי ולמגדלי תנור צחולו של מועד הא למדת שפירוש לשון זה לשון עשיה ותקון: שיירי זיה זיה זיה מתחת לאגד שלא יקחו במוקס אגדו דקסדר אין האגד מן המנהיה כרבנן דלמני אין כריך אגד: דלא נהוי חזינא. זין יד להושענא ואין זו לקיחה: לא לינקוט איניש הושענא כסודרא. כשנטלו ה' גלמט על לא יכרון סודר שצין כתיפו על ידו ויחתו בו הלוצ: אוזב קצר. שהיו מציין מי חטאת מעיר לעיר בשפופרת של קנים ארוכות ומנגיעין אותם בהם לטרת טמאים ומטביל האוזב ומה ואם היה קצר כשמכניסו צפי השפופרת אינו מגיע למים שבראש עניו: מספקו. מאריכו כדי ספקו: צנו. פלך פוח"ל בע"ז שהנשים טוות בו: ולקח. אוזב וטבל במים צשעת טבילה צעיין לקיחה: אלא שבע מיה שמה לקיחה. ומיהו כשהוא מזה כריך לאחז באוזב מפני שאם אחוזו בספקו הוא מנגע

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

ע"ה א ב מ' מ"י פ"ו מהל' לולב הלכה יא טור ש"ע א"ח סי' מרנא ספקי ז: ע"ה א ב מ"י פ"ה מהלכות פרה הלכה ד סמג ע"ש רלג: ע"ה ד מ"י פ"ט שם הלכה ד סמג שס:

לעוי רש"י

סוד"ל (פוש"ל). פלך (לטוריה).

רבינו הגנאל

דייק מדתן מסכין בנטרין דברי ר' יהודה, ותניא ר' יהודה אומר סוכה אינה נוהגת אלא בד' מינין שבולב, ש"מ נסרין של דקל מין לולב הן. ואסיקא נמי ארו מין הדס הוא. ר' מאיר אומר אפי' במושחה אוגדן. תניא אמר ר' מאיר מעשה ביהודי וירושלים שהיו אוגדן אותו בגומות של זהב, אמרו לו, במינו היו אוגדן אותו מלמטה. אמר רבא למגדלי הושענא דבי ריש גלותא, שירו בלולב בית יד, כלומר קצה הלולב הנגזר עם הדרס הניחווהו בלא אגד, כי היכי דלא ליהוי חציצה. רבא אמר כל לנאוחו אינו חוצץ, מין במינו הוא. אמר רבא (רבא) (רבא) לא ליקוט איניש לוליבא בסודרא, דבעיא ולקחתה וליבא. רבא אמר לקיחה צ"י דבר אחרן שמה לקיחה, מהו דתנן בפרק פ"ב האוזב הקצר מספקו בחוט או בכוש, טובל ומעלה, אחוז באוזב ומהו ר' יהודה וי' שמעון אומרים כשם שהיהוה באוזב כך טבילה באוזב. פ"א אליבא דתנא קמא דפליגי עלייהו אמאי קא שרי, ולקח אוזב וטבל במים כתוב (כ"ו), וזה לא לקח אלא בחוט ובכוש, נפ"ן שטות בו הנשים נקרא כוש, אלא ש"מ לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה. ודחינן דלמא שאני חוט וכוש דכיון דחבריה לאוזב, כי אוזב דמי, ולא דמי לסודר דלא דחבריה לולב, אלא מהו דתנן בפרק פ"ב נפל הקידוש משפופרת על השוקת פסול.

להקל ותימה דהכא אין הלכה כר' יהודה דלא מוכשר אלא כד' מינין דקסס ממני' צ"ק (דף י"א). כרבנן בצללה עליה את הגפן ואת הדלעת דקמתי או שקצף כשרה וי"ל דהא דק"ל התם כרבי יהודה היינו מכת דין אחר וליף צמה מלינו מותר שיטנו צבל תומירו ומתן ישנו צבל תומירו מה נותר צשריפה אף חמץ צשריפה דלע"פ שאמרו לו חכמים אשם תלוי וחסות הבא על הספק יוכיחו שהם צבל תומירו ואת אמת צקורה ושק"ר י' יהודה אלמלא דער זיה מההיא אע"ג דהוא שמק אנו לא שמקינן דלא שמק אלא מתוך דברי עלמנו צמה שאומר צמקוס אחר דותר צקורה אכל אנו צברינן צשריפה ואין כאן יוכיח:

והביאו עלי' זית. רבי יהודה הוה מוקף ליה לדפנות: **מאי ארויהם דברה ברב הונא דאמר ר' מיני ארוזים הם.** תימה ולרז יהודה אמר רב דפליגי עליו מאי איכא למימר דאמר במס' ר"ה פ' ה' אס אינן מכירין (דף כג. וס) ד' מיני ארוזים הם אלו הן ארו וקמרוס ועץ שמן וצרוש ולספרים דגרסי לעיל צ"פ (דף י"ד): צרימא דמניא כותימה דרז סיככה בנסרים שאין צהן ארבעה דברי הכל כשרה ול"ג של ארו ניחא דצרימא דהכא תניא כותימה דשמואל ולא חשיב לה רב עיקר: כי היכי דלא ליהוי חציצה. דקסדר רבה מין צמיני חוץ אי נמי משום דמספקא ליה כדמוכח פרק בהמה המקשה (חולין דף ע. וס) כרכמו אחוזו והוליאמו מהו דמפרש ר"ת היינו נקבה שנולה עמו ויהי לה אחוזו דלשכמן פרק כל הבשר (שס דף ק"ד). אין לי אלא בחלז אמו בחלז אחוזו הגדולה מניין והא דאמר פ"ק דצבורות (דף ט. וס) גזי חמורה שלא ציכרה וילדה שני זכרים ורצון לימא קסברי מקלת רחם מקדש דאי כוליה רחם מקדש נהי דא"א ללמנע חזינא מיהא איכא אומר רב אשי מין צמיני אינו חוץ התם הוא דפשיטא לן משום דאיכא מקלת רחם בלא חזינא ואל"ג דהכא נמי הו' חוץ לאגד ומקנתא בלא חזינא וקא קפיד רבה דלמא לידה

לא מלא אחד מד' מינין הללו יהא יושב וצטל. מסוכה נמלא זה קל והד"ן היה מלמד חומר ממחלתו כדדרשת מה לולב הקל שאינו טהב צלילות כבימים יש בו חומר זה שאינו טהב אלא כד' מינין סוכה חמורה שנוהגת צלילות כו': עלי זיה ועלי עץ שמן. לאו ד' מינין מיניה: ור"י סבר הנך דלפנוס ועלי הדס ועלי תמריו ועלי עץ עזוב לסכך ופסן מסכין בנסרים. ול"ג של ארו וניה נמי דהני נסרים מאחד מד' מינה הם מיהו מעיקרא דדיקלא מינה אלמלא לר"י סבד ועיקרא דדיקלא כשרין לאגדו של לולב דאי לאו הכי הו' להו כמין אחר דהא לר"י אין סוכה אלא בהכשר לולב מק"ו: פרה בנסרים של ארו גרסינן הכא: 'מיני ארוזים הס. והסך מד מינייהו במסכת ר"ה (דף כג.): זיקרי ירושלים. מוככדי ירושלים העשירים: זמינו אוגדן אוסו גלמטה. נמלא אגד העליון לנוי בעלמא ולא להכשיר מנהיה לפיך אינו תוספת לעבור על צל תוסף: מגדלי הושענא. אוגדי הלוצים לשון גדילין. ולשון הש"ס לומר לכל אומן דבצר לשון זה כגון הך דבצרבן מקסין (מו"ק דף י"א). למגדלי אברהי ולמגדלי תנור צחולו של מועד הא למדת שפירוש לשון זה לשון עשיה ותקון: שיירי זיה זיה זיה מתחת לאגד שלא יקחו במוקס אגדו דקסדר אין האגד מן המנהיה כרבנן דלמני אין כריך אגד: דלא נהוי חזינא. זין יד להושענא ואין זו לקיחה: לא לינקוט איניש הושענא כסודרא. כשנטלו ה' גלמט על לא יכרון סודר שצין כתיפו על ידו ויחתו בו הלוצ: אוזב קצר. שהיו מציין מי חטאת מעיר לעיר בשפופרת של קנים ארוכות ומנגיעין אותם בהם לטרת טמאים ומטביל האוזב ומה ואם היה קצר כשמכניסו צפי השפופרת אינו מגיע למים שבראש עניו: מספקו. מאריכו כדי ספקו: צנו. פלך פוח"ל בע"ז שהנשים טוות בו: ולקח. אוזב וטבל במים צשעת טבילה צעיין לקיחה: אלא שבע מיה שמה לקיחה. ומיהו כשהוא מזה כריך לאחז באוזב מפני שאם אחוזו בספקו הוא מנגע

הא שאני דאורחיייהו של תאומים שכי וזה דלשכמן צסוף שתי מדות (מנחות דף ט"ז). דמרה כל בעלי חוצות לנטיחה א' [ובתנופת אחד מנין ע"י כולסן ולא צני למילף תנופה צ"ח מסכינה דלא אפשר דהיכי ניעבד לינפו כוליה צהדי דהדי קא הויה חזינא אפילו לרבא דאמר הכא מין צמיני אינו חוץ מ"מ פירכא היא ועוד מידי דלאו אורחיה סבירא הוא דחוץ דמתן פ"ב דצבחים (דף ט"ו): על גזי רגל חזרו פסול וצ"פ הו' ארוזים לו (וימא ג"ח). מ"בציאל ליה לרמי בר חמא הניח מורק [מתוך מורקן] וקבל בו את הדם מהו מין צמיני חוץ או אינו חוץ ומסיק דאינו חוץ דכתיב (ס) אשר ישרתו צס צקודש שנים חוץ ומ"מ צמינו מינו אי חוץ או אינו חוץ ואין לדמות כל הדברים: **דבעינא לקיחה תמה וליבא.** הכא לא שייך למימר דלא ליהוי חזינא כדאמר לעיל דלעיל איירי כשיאגד צלוזב ודמו כשכרך צדו וצדצ' הכרוך צידו לא שייך חזינא וצסוף מקוס שנהגו (פסחים י"ז. וס) גזי יששכר איש כפר צרכאי דהוה כריך ידיה צשיראי ועצד עבודה ופי' צקונטרס וחזינא פוסלת צקדשים דכתיב ולקח הכהן צעיין שמה לקיחה צעמנו של כהן אע"ג דלקיחה על ידי ד"א שמה לקיחה [לרבא] ה"מ דרך כבוד כדמוכח צסוף פירקין (דף מ"ג). גזי לולב שהויאו צכלי דפרין עלה והאמר רבא לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה ומשני הני מיילי דרך כבוד אכל דרך ציוון לא והשתא נמי אע"ג דכריך ידיה צשיראי לכבוד עצמו היה עושה שלא יתלכלכו ידיו צדם האצרים וצמה קדשי שמים קרי ליה התם אי נמי א' דלטעמיה דחזינא נענט משום ציוון קדשים כדמוכח מצת קול ומיהו לא יתכן פירוש זה מדמיית ענה היא דאוזב צספקו צחוט אלא י"ל דאגד הרכין צלוזב שלא יתפרדו המינין שייך זיה חזינא אכל הכא סודרא לא צבי לולב ומיהו גס זה לא יתכן דכ"ש דהוה ליה למימר דחוץ כדמוכח צעיאל דרמי צר חמץ דפרק הו' ארוזי לו (וימא דף ט. וס) דהניח מורק צתוך מורק צבעי למיפטה מהיהו דעל גזי רגל חזירו פסול ודחי שאני רגל דלא מצטל ליה וי"ל דמייתי צעשה מן הסודר כמין צית יד צלוזב ואין שייך כאן חזינא שכל הלולב חוץ מידו ואחוזו צצית יד הוצלת הנעשה מן הסודר דמיי לאוזב צספקו צחוט ולא חשיב ליה רבה לקיחה תמה ורבא סבר שמה לקיחה ולולב שהויאו צכלי דסוף פירקין לא צשאומו צדופני הכלי אלא מניח ידו תחת שוליו או שאחוזו צצית יד של כל"מ: **נפל משפופרת לשוקת.** פ"י צקונטרס לשוקת של אכל שכל מעשה פרה ככלי אצנים ואי אפשר לומר כך דהך שפופרת גופה מקבלת טומאה היא כדמוכח פרק חומר צקודש דלמרינן שפופרת שחממת לחטאת טמאה ויטביל וצמסכת פרה צדוכמי טובל חן שהיו ממלחין צציות לקדש צהן עוד משמע דעדיפי שאר כלים לקדש דתנן (פרה פ"ה משנה ה) בכל הכלים מקדשים אפילו בכלי גללים כלי אצנים כלי אדמה דאף על גב דלא חשיבי כלים לטומאה חשיבי כלי לקידוש וכ"ש שאר כלים ומה שכל מעשה ככלי אצנים היינו צצצעת הימים צמפרישין כהן השורף את הפרה ללשכה שעל פני הצירה ולשכת צית אכל היתה נקראת דמפרש צריש יומא (דף ג). ועצד משום מענה: [וע"ז מוספות מגינה ג. ד"ה שפופרת מוספות וימא ג. ד"ה שכל מוספות חולין ט': ד"ה טמאה]

תורה אור השלם

1. ואשר ישמעו ויעבירו קול בכל עריהם וירושלם לאמר צאו הנה ויהיאו עלי ית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמריו ועלי עץ עזה לעשת קבת כפרתו: נחמיה ח טו
2. אתן במדבר ארו ששה וחדש ועץ שמן אישים צערה ברזש תדקרו ותאשורו יתדי: ישעיהו מא ט
3. ולקח אוזב וטבל במים איש טהור ויחיה על הקהל ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו ועל הנגע בעצב או בקול או במת או בקבר: במדבר י"ח

גליון הש"ס

גמ' וכן בעודא. עין ש"ס לעיל גליון דף י"ב ט"א
בש"י ד"ה לאו הנה: שם רבא אמר לקיחה ע"י ר"א. עין יומא דף מו ע"כ צריש ד"ה רב פפא:

הגהות הגר"א

[א] (ור"י סבר כו' עד לסוף תמ"מ:

מוסף רש"י

ומודה ר' מאיר. צן צהן צריש צין צין צהן ארבעה צין צין צהן ארבעה [וע"ל י"ד]. שמחין פסל. פסולת גורן ויקב דהוה כסף, כהן והכי מני מני למימי ומודה ר' יהודה הצדק דאית בו ארבעה דספקין, שם ש' צין נטר לנטר כו', והאי דנקט ר' מאיר צטומא הו', דלפילו ר' מאיר דמתמר מודה צהא (שם). משם ראה. צממיה [וע"ל ח.].

